

Angående Diarienumr 22/00331 hos Folkbildningsrådet

På förekommen anledning informerar Ibn Rushd kommuner och regioner

Folkbildningsrådet står fast i att Ibn Rushd når upp till kraven för statsbidrag.

Under 2023 har Ibn Rushd emellertid haft ett avvikelseärende inom ramen för Folkbildningsrådets *”Fördjupad redovisning av Demokratisyftet och de grundläggande demokrativillkoren för studieförbundens verksamhet”*. Redovisningen är beställd utav regeringskansliet och rapporteras utav Folkbildningsrådet till regeringskansliet i april och i oktober 2023. Där i beskrivs Ibn Rushds avvikelse:

”Folkbildningsrådet utreder för närvarande en avvikelse från de grundläggande demokrativillkoren gällande en medlemsorganisation till studieförbundet. Sedan våren 2023 är organisationen inte längre medlem i studieförbundet. Utredningen beräknas bli klar i december 2023.”

Avvikelseärendet har mynnat ut i två granskningar på initiativ av Ibn Rushd (ordinarie granskning 2022 och kompletterande granskning 2023).

Bakgrund:

Bakgrunden är ett reportage av Uppdrag granskning i Sveriges Television som granskat om shiamuslimska församlingar i Sverige utför vigslar för tidsbegränsade äktenskap som ingås av kvinnor i utsatt situation mot betalning. Det som framgår i reportaget är inte i enlighet med Ibn Rushd värdegrund. Ibn Rushd slår fast i sin granskning 2022 att ingen har farit illa i Ibn Rushds verksamhet. I samband med granskningen väljer Ibn Rushd ändå att utesluta medlemsorganisationen då granskningen inte går att avsluta på grund av relationära omständigheter. I granskningen 2022 har två studiematerial identifierats utav Ibn Rushd för att potentiellt bryta mot svensk lag och Ibn Rushds värdegrund.

Ibn Rushds slutsatser 2022 (ordinarie granskning):

- Det externa materialet bedöms innehålla problematiska delar och borde inte användas utan problematiserande frågor kring det för att säkerställa folkbildande förhållningssätt, i väntan på detta avaktiveras materialet tillfälligt.

I och med att ordinarie granskning aldrig kunde slutföras initierar Ibn Rushd en kompletterande granskning på förfrågan från Folkbildningsrådet, specifikt om studiematerialet. Den kompletterande granskningen har i uppgift att utröna om studiematerialet använts i andra föreningar än den tidigare medlemsorganisationen hos studieförbundet, och om på ett sätt som är förenligt med statsbidrag i Ibn Rushds verksamhet.

Ibn Rushds slutsatser 2023 (kompletterande granskning):

- Studiematerialet har förekommit i begränsad utsträckning. Endast i 46 arrangemang hos fem föreningar (0,04% utav Ibn Rushds verksamhet) i två distrikt (Norra och Södra) under åren 2019-2021.
- Studiematerialet är ett externt studiematerial, ej publicerat, skapat eller producerat av Ibn Rushd.
- Studiematerialet är en så kallad religiös urkund, liknande Bibeln och Torahn. Religiösa urkunder är fredade under demokrativillkoren enligt statens slutbetänkandet om demokrativillkor och tidigare bedömningar utav SST (Myndigheten för statens stöd till trossamfund).
- Både Folkbidlningsrådet och Ibn Rushd slår fast att studiematerialet, inklusive problematiska delar, kan förekomma under folkbildande förutsättningar.
- Studiematerialet har förekommit i tre typer av folkbildning hos Ibn Rushd 46 identifierade arrangemang:
 - I folkbildning i södra distriktet har delar från materialet använts i verksamhet som berört rättslära för barn (rätt och fel, att vara en god samhällsmedborgare och en god familjemedlem). Ingen av de delar som experten identifierat som problematiska delar i materialet har använts eller behandlats som en del av studieplanerna.
 - I studiecirklar i norra distriktet har materialet funnits med i en lista över extramaterial i studiecirklar som berört skillnader mellan sunni och shia. Materialet har deltagarna själva på eget initiativ kunnat ladda ned för att fördjupa sig i men det har inte varit en del av mötestillfällena.
 - I folkbildning i båda distrikt har studiematerialet förekommit i verksamhet som berört tvagning och svepning av döda utav olika muslimska inriktningar. Ingen av de delar som experten identifierat som problematiska delar i materialet har använts eller behandlats som en del av studieplanerna.
 - Alla intervjuer tyder på att verksamheten är omtyckt och populär. Som resultat av detta har Ibn Rushd exempelvis utvecklat egna studiematerial sedan 2021 som används i denna typ av folkbildning; se "Du, ditt barn, lärande" och "Lagar och Föreskrifter för Muslimska Trossamfund".
 - Sedan 2022 är studiematerialet markerat i studieförbundens digitala GUSTAV-system och det krävs att cirkelledaren kontakter förbundskansliet och särskilt beskriver hur delar av materialet ska användas.
 - Sedan 2022 har inga önskemål inkommit att få använda studiematerialet.

I kompletterande frågor från Folkbidlningsrådet under oktober 2023 upptäcker dock den nationella kvalitetsavdelningen att bristerna i kvalitetshanteringen lokalt varit större åren 2019-2021 än den första bedömningen gjort gällande och att underlaget 2023 samt Ibn Rushds rapport till Folkbidlningsrådet i september 2023 innehåller fel.

Exempelvis identifieras brister i dokumentationen under 2019-2021:

- arbetsplaner och redovisning matchar inte
- i folkbildning riktat till barn har man inte på ett tillfredställande sätt beskrivit hur man målgruppsanpassat innehållet
- delar av dokumentationen är på ett av organisationens officiella språk, men ej svenska
- Studiematerialet spreds i verksamheten 2020-2021 trots muntliga instruktioner 2019 att invänta löpande kvalitetskontroll

Ibn Rushd gör därför en ny bedömning den 27 oktober 2023. Tydliga brister i anordnarskapet har framkommit och Ibn Rushd väljer att justera alla 46 arrangemang 2019-2021 och att påkalla ett återkrav. Detta innebär att Ibn Rushd inte kan belägga hur det lever upp till "efterlevnaden av grundläggande villkor för att erhålla statsbidrag vad gäller viss verksamhet" (i 46 arrangemang 2019-2021).

I och med detta är den kompletterande utredningen om materialets användning fullständigt utklarad samt avslutad hos studieförbundet. Åtgärder fortgår och genomförs i enlighet med åtgärdsplan fastställd av styrelsen 2022-10-29 inom ramen för slutrapporten från "Utredning av Islamiska Shiasamfunden och dess medlemsföreningar". Se slutrapport för mer information. Ytterligare åtgärder för att lösa brister i dokumentation i samband med kompletterande granskning skickas till Folkbildningsrådet senast i januari 2024.